

Історія

100 років українській валюті

В Українській Народній Республіці 5 січня 1918 р. з'явилися в обігу перші українські банкноти – карбованці. Національну валюту введено після проголошення Третього універсалу Центральної Ради в листопаді 1917 р. УНР мала всі атрибути самостійного державного утворення, а власна валюта виявилася вагомим аргументом в утвердженні молодій країні.

Центральна Рада 19 грудня 1917 р. ухвалила «Тимчасовий закон про випуск державних кредитових білетів УНР». І на державному рівні вирішено, що національною валютою буде «карбованець». Вартість карбованця дорівнювала 17,424 долі широго золота (1 доля = 0,044 грама золота).

▲ Георгій Нарбут.

Першим банкнотом стала купюра у 100 карбованців, надрукована ще в грудні 1917 р., а в обіг увійшла 5 січня 1918 р. Автором оформлення цього грошового знаку був Георгій Нарбут. Він оздобив купюру орнаментами в стилі українського бароко XVII–XVIII сто-

літь та зображенням тризуба (родового знаку князя Володимира Великого). Напис «100 карбованців» на купюрі був поданий чотирма мовами – українською, російською, польською та єврейською (ідиш) – на знак пошани до найбільших націй, котрі жили на території України. У народі ці 100 карбованців назвали «горпинками», мабуть, через орнамент, який часто траплявся на жіночих фартушках (кияни називали фартушки «горпинками»).

Гроші пішли в обіг блискуче, маючи однакову вартість зі старими російськими. Економісти вважали, що якби не прив'язка до російського рубля, то вони навіть були б вищі за курсом. Однак були і негативні моменти. Майже відразу після введення купюри в обіг зафіксовано випадки її фальшування. У наш час колекціонери-боністи високо цінують банкнот у 100 карбованців, – як перший зразок української валюти.

Процеси державотворення тривали, і національна валюта відігравала тут не останню роль. Ось 1 березня 1918 р. ЦР прийняла Закон «Про грошову одиницю, биття монети та друк державних кредитових білетів», яким тоді запроваджено нову грошову одиницю – гривню, що поділялася на 100 шагів і дорівнювала 1/2 карбованця. Відтак 30 березня 1918 р. ухвалено Закон «Про випуск на 100 млн. знаків Держскарбниці».

Фото з Вікіпедії

Емісія грошових знаків відбулася майже без зволікань. Уже 6 квітня випущено купюри номіналом у 25 і 50 крб. Формальне завершення творення структури системи українських грошових знаків відбулося 18 квітня 1918 р., коли Центральна Рада прийняла За-

кон «Про надання Міністрові фінансів права випустити розмінних марок». Розмінну монету у вигляді марок-шагів уведено в обіг 8 липня 1918 р., уже за гетьманату Павла Скоропадського. ■